

Cofnodion Cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cydlynw a gynhaliwyd o bell trwy fideo-gynadledda ddydd Iau, 11^{eg} Chwefror 2021

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Elizabeth Evans (Cadeirydd), Euros Davies, Marc Davies, Endaf Edwards, Keith Evans, Lyndon Lloyd MBE, Rowland Rees-Evans, Mark Strong, Wyn Thomas ac Ivor Williams.

HEFYD YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn, Arweinydd y Cyngor ac Aelod o'r Cabinet dros Bolisi, Perfformiad a Phartneriaethau; y Cynghorydd Catherine Hughes, Aelod o'r Cabinet dros Borth Ceredigion, Ymyrraeth Gynnar, Hybiau Lles a Diwylliant; y Cynghorydd Ray Quant, Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod o'r Cabinet dros Gyfreithiol a Llywodraethu, Pobl a Threfniadaeth a Gwasanaethau Democrataidd; y Cynghorydd Alun Williams, Aelod o'r Cabinet dros Borth Cynnal a'r Cynghorydd Ceredig Davies (Sylwedydd).

SWYDDOGION YN BRESENNOL: Eifion Evans, Prif Weithredwr; Barry Rees Cyfarwyddwr Corfforaethol; Caroline Lewis Cyfarwyddwr Corfforaethol; Stephen Johnson, Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Cyllid a Chaffael; Lowri Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol, Gwasanaethau Democrataidd; Elin Prysor, Swyddog Arweiniol Corfforaethol Cyfreithiol a Llywodraethu; Justin Davies, Rheolwr Corfforaethol - Cyllid Craidd, Cyllid a Chaffael; Duncan Hall Rheolwr Corfforaethol Cyllid a Chyfrifon Gwasanaethau, Cyllid a Chaffael; Lisa Evans, Swyddog Safonau a Chraffu a Nia Jones, Rheolwr Corfforaethol Gwasanaethau Democrataidd.

(10:00am –11.40am)

1 Ymddiheuriadau

Ymddiheurodd y Cynghorydd Paul Hinge am na allai fynychu'r cyfarfod.

2 Datgelu Buddiant Personol / Buddiant sy'n Rhagfarnu

Ni ddatgelwyd dim buddiant personol na buddiant sy'n rhagfarnu.

3 Adroddiad ar y gyllideb ddrafft ar gyfer y flwyddyn nesaf gan gynnwys y rhaglen gyfalaf tair blynedd

Amlinellodd y Cynghorydd Elizabeth Evans, Cadeirydd y Pwyllgor, drefniadaeth y cyfarfod a chroesawodd Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Ellen ap Gwynn, Aelodau o'r Cabinet a Swyddogion i'r cyfarfod.

Cyflwynodd Arweinydd y Cyngor, y Cynghorydd Ellen ap Gwynn, yr adroddiad ar y gyllideb ddrafft ar gyfer 2021/2022 gan gynnwys y rhaglen gyfalaf tair blynedd, gan amlinellu bod hwn yn setliad dros dro, a bod y setliad terfynol i fod i ddod ar 2il Mawrth 2021. Nododd y Cynghorydd ap Gwynn fod cyfanswm y setliad refeniw a ddyrannwyd i Geredigion yn adlewyrchu cynnydd 2% o'i gymharu â 2020/21 sef y setliad isaf yng Nghymru. Mae'r setliad yn adlewyrchu ystod o symudiadau ail-ddosbarthu llai ffafriol yn ariannol gan gynnwys gostyngiad yn y ffigurau a ragwelir yn y boblogaeth yn ogystal â niferoedd disgyblion meithrin/ysgol gynradd.

Nododd y Cyngorydd Ellen ap Gwynn fod yr Aseidiadau o Wariant Safonol ar gyfer 2021/22, yn dynodi amcangyfrif £154,802k o gost sy'n gynydd 3.1%. Bydd angen ystyried unrhyw addasiadau sy'n codi o'r setliad terfynol er mwyn cael eu hymgorffori yn y gyllideb. Yn ystod Gweithdy ar y Gyllideb i'r Aelodau, cytunwyd y byddai £1.3m o arbedion yn cael eu rhannu rhwng gwasanaethau sy'n adnabod arbedion 1% yr un, tra byddai'r £2.1m o arbedion sy'n weddill yn cael eu dal fel targed corfforaethol o dan gyllideb y Grŵp Arweiniol.

Dywedodd wrth yr Aelodau fod y pwysau mwyaf sylweddol o ran costau yn ymwneud â Phorth Cynnal a Phorth Gofal gyda chyllidebau sy'n gysylltiedig â Gofal Cymdeithasol yn parhau i ddod o dan straen sylweddol oherwydd effeithiau'r pandemig, a galw cynyddol ar y gwasanaethau. Rhagwelir y byddai'r buddion o drawsnewid gwasanaethau yn ôl pob tebyg i'w gweld o ddiwedd y flwyddyn ariannol nesaf.

Dywedwyd wrth yr aelodau hefyd bod Ardoll yr Awdurdod Tân yn destun ymgynghoriad ffurfiol ac y bydd y ffigurau terfynol yn llai na'r disgwyl.

Yn ogystal, rhagwelir y bydd yr effaith ariannol sy'n deillio o bandemig COVID19 ar gyfer y flwyddyn gyfredol yn arwain at gost ychwanegol i'r Cyngor, yn ogystal â rhywfaint o golli incwm. Rhagwelir y bydd hyn yn parhau i'r flwyddyn ariannol nesaf, er nad yw Llywodraeth Cymru wedi rhoi cadarnhad ffurfiol eto o unrhyw gyllid manwl, felly mae angen cyllideb gorfforaethol yng nghyllideb y Grŵp Arweiniol yn ogystal â defnyddio cronfa wrth gefn wedi'i chlustnodi gan gynnwys Cronfa Wrth Gefn COVID19 yn ôl yr angen. Mae pwysau eraill yn cynnwys cost rheoli clefyd coed ynn ac arian cyfatebol ar gyfer rhaglenni ysgolion a chynlluniau amddiffyn yr arfordir.

Argymhellodd y Cabinet y dylid cynyddu Treth y Cyngor 3.5%, o'i gymharu â 5% yn Sir Benfro, 4% yn Sir Gaerfyrddin, a 3.9% ym Mhowys. Nodwyd hefyd bod cyllid ychwanegol wedi'i roi i gynorthwyo'r rheini sydd mewn caledi trwy Gynllun Gostyngiadau Treth y Cyngor.

Nododd y Cyngorydd Ellen ap Gwynn ei bod wedi ysgrifennu at Julie James, y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol cyn y Nadolig ond nid yw wedi cael ateb eto. Mae hi hefyd wedi ysgrifennu at Aelod Etholaethol y Senedd, sydd hefyd wedi ceisio cefnogaeth, a bod Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru hefyd wedi cyflwyno sylwadau ynghylch yr angen am gyllid gwaelodol.

Diolchodd i Swyddogion am gyflwyno'r adroddiadau yn ystod cyfnod hynod heriol, gyda phwysau ychwanegol prosesu cyllid grant sy'n gysylltiedig â COVID-19.

Cafwyd trafodaeth wedyn ynghylch ailddyrrannu arbedion pe bai cyllid gwaelodol yn cael ei gyflwyno, a nodwyd y byddai'r Cabinet yn adolygu unrhyw welliannau a ddaeth i'r amlwg. Nododd yr aelodau hefyd eu pryderon ynghylch swyddi o bosibl yn cael eu colli a'r effaith ar ddisgyblion ysgol os yw'r fformiwla cyllido'n cael ei lleihau o ganlyniad i niferoedd is disgyblion, a gofynasant am fwy o wybodaeth ynghylch cyd-brynu a'r rhaglen cyllid cyfalaf ar gyfer ffermydd

sirol sy'n deillio o'r ddeddfwriaeth newydd ar Barthau Perygl Nitradau. Nodwyd hefyd, oherwydd COVID-19 a ffyrlo, fod hwn yn gyfnod hynod heriol i drigolion Ceredigion.

Daeth y drafodaeth i ben gydag esboniad pam roedd angen cynnydd 3.5% yn Nhrefn y Cyngor pan fo chwyddiant cyffredinol yn rhedeg yn is na hyn ar hyn o bryd a phan mae llawer o drigolion yn ei chael hi'n anodd. Esboniwyd, bod Treth Cyngor Band D y Cyngor yn is na chyfartaledd lefel Cymru Gyfan a phan edrychir ar y pwysau manwl o ran costau y mae Gwasanaethau yn eu hwynebu, fod y Cyngor fel rheol yn wynebu pwysau chwyddiant 5% i 6% y flwyddyn, sydd wedi bod yn lefel reolaidd ers sawl blwyddyn. Er bod elfen o hyn yn ymwneud â dyfarniad Cyflog, mae'r rhan fwyaf yn ymwneud â phwysau ar wasanaeth rheng flaen (e.e. Gofal Cymdeithasol) wedi'i yrru'n rhannol gan niferoedd ac wedi'i yrru'n rhannol gan ffactorau allanol fel y Cyflog Byw.

Gyda lefel chwyddiant yn 5% i 6% bob blwyddyn, nid yw lefel y cyllid gan Lywodraeth Cymru yn codi gyfuwch â chwyddiant ac felly mae baich mwy yn disgyn ar dalwr Treth y Cyngor. Yn y cefndir hwn mae'r Cyngor yn dal i ddarparu ystod lawn o wasanaethau yn gyson sydd naill ai'n cael eu hystyried yn Ardderchog, yn Dda lawn neu'n Dda ac mae Archwilio Cymru wedi canmol y Cyngor am ei ddull o weithredu o ran rheolaeth ariannol a chydnerthedd ariannol cyffredinol.

Dywedwyd wrth yr aelodau i godi pryderon ynghylch meysydd gwasanaeth penodol yn y pwyllgorau Craffu perthnasol.

Yn dilyn trafodaeth, **CYTUNODD** yr Aelodau i nodi'r adroddiad.

4 Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Ionawr 2021 ac unrhyw faterion sy'n codi o'r cofnodion.

Nodwyd y gwelliant canlynol:

- I gynnwys ymddiheuriadau'r Cynghorydd Endaf Edwards.

CYTUNWYD i gadarnhau cofnodion cyfarfod y Pwyllgor ar 20 Ionawr 2021 yn gofnod cywir.

9 Unrhyw fater arall y penderfynodd y Cadeirydd fod arno angen sylw brys gan y Pwyllgor

Ni chodwyd dim materion eraill.

Cadeirydd:_____

Dyddiad:_____